

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

ИЗХ. № R-4/2014 г.
гр. София, 10.11.2014 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	BK/ПБ-453-62-14
дата	14.11.2014 г.

С Т А Н О В И Щ Е

на Върховния касационен съд на Република България

по законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 454-01-24, внесен от ВОЛЕН НИКОЛОВ СИДЕРОВ и група народни представители на 27.10.14 г.

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представяме на вашето внимание становището на Върховния касационен съд по законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс /НК/ № 454-01-24, предвиждащ създаване на нов чл. 155в, който да гласи: „Който манифестира публично своята или на други хомосексуална ориентация или принадлежност, чрез организация или участие в митинги, шествия и паради или чрез средствата за масова информация и Интернет, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от хиляда до пет хиляди лв”.

В мотивите към законопроекта се изразява становище, че предложеното изменение на НК има за цел да противодейства на организираните паради на лица с хомосексуална ориентация, които застрашават традиционните български морални ценности и рушат установения в страната семеен модел. Счита се, че изменението на НК в предложения смисъл ще отговори на обществените очаквания и ще способства за защита на гражданския мир и обществената безопасност.

Република България е страна по Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, респективно, по Международния пакт за граждански и политически права, регламентиращи закрилата на правото на неприкосновеност на личния живот /чл. 8 от Конвенцията, чл. 17 от Пакта /и забраната за дискриминации/ чл. 14 от Конвенцията,

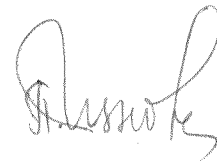
чл. 26 от Пакта/. Спазването на човешките права е върховен принцип и на българската Конституция. Съгласно чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България, всички граждани са равни пред закона. Не се допускат ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Принципът за равенство на гражданите е намерил израз и в Закона за защита от дискриминация, в чийто чл. 4 е уредена забраната за осъществяване на пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или международен договор, по който Република България е страна. Държавната власт в Република България е подчинена на изискването за зачитане на човешките права в рамките на демократичната конституция, на ратифицираните международни актове по правата на човека и демократичните стандарти и принципи на международното право /Решение на Конституционния съд № 5 от 17.04.2007 г., по к. д. № 11/06/.

Евентуалното приемане на чл. 155в в Наказателния кодекс би влязло в сериозно противоречие с правото на неприкосновеност на личния живот, с правото на свободно сдружаване, с правото на изразяване на собствено мнение, с правото на участие в митинги и манифестации, респективно, би довело до дискриминация, основана на сексуална ориентация. Затова считаме, че предложеният текст не се вписва в действащата нормативна уредба и не отговаря на международните задължения, по които Република България е страна. Закрилата на човешките права стриктно и последователно се отстоява в практиката на Европейския съд по правата на човека и в тази на националните съдилища, а несъмнено сред тези права фигурира и правото за свободен избор при формиране на сексуалната ориентация и правото да бъде афиширана тази ориентация или принадлежност по избор от личността начин /в този смисъл не би могло да бъде забранено участието в митинг, шествие или парад или манифестирането на сексуална ориентация или принадлежност чрез средствата за масова информация или Интернет/.

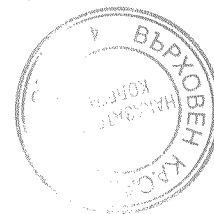

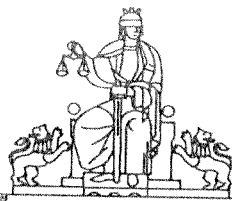
ВКС не споделя становището на вносителите на законопроекта, че в нашето общество е създадена атмосфера на нетърпимост към лицата с хомосексуална ориентация. От една страна, това обективно не е така, тъй като в обществения живот се разискват и коментират различни мнения по този въпрос, което е в духа на плурализма на демократичното общество. От друга страна, упражняването на правата на тази категория лица не носи белезите на обществена опасност, а наличието на обществена опасност е предпоставка за обявяване на определена човешка проява за престъпление. Не споделяме и разбирането, че общественият морал е застрашен или биха се накърнили традиционни семейни ценности. Свободата на избор на поведение е гарантирана от правото възможност, която не повлиява на обществения морал /както е известно, между правните и морални норми не би могло и не е налице пълно съвпадение/, а и системата от семейни ценности също е такава с морален характер. Ако бъде приет, предложеният текст би довел до недопустимо ограничаване на човешките права, което е в разрез с чл. 57, ал. 1 и 2 от Конституцията на Република България / „ограниченията на човешките права са допустими само ако би се стигнало до накърняване правата на други лица”/, докато, изброените в чл. 155в прояви не накърняват ничии права.

**ЗАМЕСТНИК ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:**

/ПАВЛИНА ПАНОВА/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

Изх. № R-4/2014 г.
гр. София, 10.11.2014 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	ВКОВ-453-62-17
дата	14.11.2014 г.

С Т А Н О В И Щ Е

на Върховния касационен съд на Република България

по законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 454-01-13, внесен от ВОЛЕН НИКОЛОВ СИДЕРОВ и група народни представители на 27.10.14 г

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представяме на вашето внимание становището на Върховния касационен съд по законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс /НК/ № 454-01-13, предвиждащ изменение на чл. 12, ал. 3, който да гласи: „Няма превишаване пределите на неизбежната отбрана, ако причиняването на вреди на нападателя е извършено от отбраняващия се в границите на имот или вещ, които е защитавал, или намирайки се в тях е защитавал от нападението себе си или трети лица, както и в случаите, в които в границите на имота или вещта деецът е взел предварително мерки срещу евентуално нападение, довели до вредоносния резултат”.

В мотивите към законопроекта се изразява становище, че настоящата уредба на неизбежната отбрана в НК не дава адекватна защита на лицата, проявили смелост, отговорност и чувство за дълг в защита на свой личен и обществен интерес, както и това, че действащата уредба на института на неизбежната отбрана не е съобразена с изискванията на живота, произтичащи от динамичната и усложнена криминогенна обстановка в страната.

Неизбежната отбрана, уредена в чл. 12 НК, е класическо обстоятелство, при което деянието не е общественоопасно.

Неизбежната отбрана се характеризира като съвкупност от два основни и взаимно свързани елемента, а именно: непосредствено и противоправно нападение и защита, която се изразява в причиняване вреди на нападателя в рамките на необходимите предели. Съдебната практика е изяснила, че нападението следва да е непосредствено и действително, тоест, недопустимо е да се упражнява защита срещу преустановено нападение, както и срещу бъдещо или предполагаемо такова. Изяснена е и същността на защитата, която се изразява в причиняване вреди на нападателя, но в рамките на необходимите предели. Така, чрез увреждане на нападателя или на негови права и интереси се създава фактическа невъзможност той да продължи нападението или у него се създава мотив да го преустанови. В същото време, защитата е обществено оправдана само ако не причинява вреди на нападателя извън рамките на необходимите предели. В закона е дефинирано кога е налице превишаване пределите на неизбежната отбрана, а именно: когато защитата явно не съответства на характера и опасността на нападението /чл. 12, ал. 2 НК/.

Предлаганата от вносителите промяна на чл. 12, ал. 3 НК не държи сметка за същностния елемент на неизбежната отбрана, какъвто е причиняването на вреди на нападателя в рамките на необходимите предели. Редакцията на текста, който се предлага, е сходна с тази, предмет на произнасяне на Конституционния съд с решение № 19 от 21.11.1997 г., по к. д. № 13/97. В цитираното решение Конституционният съд е приел, че и при неизбежната отбрана личността и правата на нападателя продължават да бъдат обект на конституционноправна защита, респективно, на защита от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. В същото решение е отбелязано, че е необходимо да бъде съблюдуван балансът между правата на отбраняващия се и тези на нападателя, а това не би било възможно, ако бъдат игнорирани характерът и опасността на нападението. За правилното приложение на чл. 12 от НК е от значение във всеки конкретен случай да се направи преценка дали причинените на нападателя вреди остават в рамките на необходимите предели. Ако тези предели са надхвърлени, се носи наказателна отговорност за превишаване пределите на неизбежната отбрана, например, убийство при превишаване пределите на неизбежната отбрана /чл. 119 НК/, причиняване на телесна повреда при превишаване пределите на неизбежната отбрана /чл. 132, ал. 2 НК/.

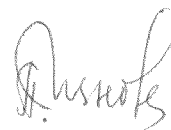
Считаме, че предложената промяна на института на неизбежната отбрана в НК би довела до дисбаланс на двата правнозащитени

интереса /на отбраняващия се и на нападателя/ и би въвела обективни критерии, при наличието на които да се презюмира, че независимо от характера и опасността на нападението липсва превишаване пределите на неизбежната отбрана, което е недопустимо.

Ето защо, изразяваме отрицателно становище по предлаганата законова промяна.

**ЗАМЕСТНИК ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:**

/ПАВЛИНА ПАНОВА/

